

А. В. Хмельков,
канд. держ. упр., доцент кафедри фінансів та кредиту,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ ДЕРЖАВИ

A. Khmelkov,
Ph.D in Public Administration,
Associate Professor of the Department of Finance and credit, V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv

DIFFERENTIATION OF FINANCIAL INSTITUTES OF THE STATE

Стаття присвячена проблемі удосконалення інституційної інфраструктури управління публічними фінансами. Де одним із напрямів є диференціація фінансових інститутів держави на суб'єкти або не суб'єкти державного фінансового контролю. Це обумовлено тим, що поряд з існуванням категоріальної плу- танини у визначенні видів, методів, форм, предмету та об'єкту державного фінансового контролю, існує безліч варіантів віднесення того чи іншого фінансового органу держави до суб'єктів державного фінансового контролю. Це створює помилкову уяву про безліч органів фінансового контролю в державі. За- значена помилковість, у свою чергу, є чинником для деструктивних процесів у фінансовому контролі, зокрема: руйнування цілісності системи контролю, скорочення повноважень та звуження компетенції суб'єктів контролю, а також перепони щодо удосконалення інструментарію контролю.

The article is sanctified to the problem of improvement of institutional infrastructure of management by public finances. Where one of levels is determine differentiation of financial institutes of the state on subjects or not subjects of state financial control. It contingently that next to existence of category mess in determination of kinds, methods, forms, object and object of state financial control, similarly there is an enormous amount of variants of taking of one or another financial organ of the state to the subjects of state financial control. That creates an erroneous idea about the enormous amount of organs of financial control in the state. This fallaciousness in turn is a factor for destructive processes in financial control, in particular: destruction of integrity of the checking system, reduction of plenary powers and narrowing of competence of control subjects, and also is a barrier to the improvement of control tool.

Ключові слова: фінансові інститути держави, державний фінансовий контроль, публічні фінанси, державні органи окремих фінансових повноважень, суб'єкт державного фінансового контролю, інституційна інфра- структура, ознаки суб'єкту державного фінансового контролю.

Key words: financial institutes of the state, state financial control, public finances, public organs of separate financial plenary powers, subject of state financial control, institutional infrastructure, signs of subjects of state financial control.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сформований, за певним принципом відбору, вичерпний перелік функціонуючих фінансових інститутів держави є об'єктною областю запропонованого дослідження. Наявна їх кількість вимагає процесу диференціації на суб'єкти державного фінансового контролю та на інші, окремі інституційні групи, з попереднім визначенням принципів за яких, проводиться визнання того чи іншого органу держави суб'єктом державного фінансового контролю та його функціонування в системі державного фінансового контролю, а також уточненням категоріального визначення поняття — "суб'єкт державного фінансового контролю". Вказана

проблематика має практичне значення для удосконалення інституційної інфраструктури управління публічними фінансами.

За проведеним аналізом останніх досліджень і публікацій предметне поле нашого дослідження збігається з об'єктно-предметною тематикою наукового пошуку, який проводили як вітчизняні, так і зарубіжні вчені; як: В. Александров [7], В. Бабенко [37], О. Василик [3], Н. Вітвицька [6], П. Германчук [7], А. Гуцаленко [5], В. Дерій [5], В. Жуков [4], М. Коцупатрій [5; 6], О. Назарчук [7], К. Павлюк [3], Н. Рубан [7], Н. Столяров [4], Н. Стоянова [37], С. Степашин [4], І. Стефанюк [7; 35], І. Чумакова [6], М. Фенченко [6], С. Шохин [4], М. Шутов [37].

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є визначення ознак суб'єкта державного фінансового контролю з подальшою диференціацією фінансових інститутів за ними. Відповідно до мети дослідження, нами встановлюються та потребують вирішення наступні завдання:

по-перше, встановлення об'єктного поля нашого дослідження;

по-друге, дослідити питання визначення поняття "суб'єкт державного фінансового контролю", а також провести його уточнення;

по-третє, встановити теоретичні, понятійні та інституційні ознаки суб'єктів державного фінансового контролю;

по-четверте, диференціювати фінансові інститути на суб'єкти державного фінансового контролю та інші, окремі інституційні групи.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розпочнемо зі встановлення об'єктного поля нашого дослідження шляхом формування вичерпного переліку функціонуючих фінансових інститутів держави. Принципом відбору інститутів є належність до фінансової системи держави та функціонування в ній. Результатом є наступний склад органів держави, а саме: Державна фінансова інспекція України (Держфінінспекція); Рахункова палата України; Державна казначейська служба України (Казначейство України); Державна фіскальна служба України; Національний банк України; Фонд державного майна України; Державне агентство України з управління державними корпоративними правами та майном; Антимонопольний комітет України; Пенсійний фонд України; Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття; Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України (далі — Фонд соціального страхування від нещасних випадків); Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності; Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг); Державна служба фінансового моніторингу України (Держфінмоніторинг); Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР).

Вже сама кількість фінансових інститутів держави вимагає процесу диференціації де, диференціація (від латинської *differentia* — різниця, відмінність), сторона процесу розвитку, пов'язана з розподілом, розчленуванням цілого, що розвивається, на частини, ступені, рівні. Розрізняють диференціацію функціональну, в ході якої розширюється коло функцій, що виконуються елементами системи, що розвивається, і структурну, в ході якої в системі виділяються підсистеми, що реалізують ті або інші функції [36, с. 170].

Наступним завданням, що потребує вирішення, є уточнення категоріального визначення поняття "суб'єкт державного фінансового контролю". Для цього проведемо огляд отриманих наукових результатів у визначенні "суб'єкт державного фінансового контролю", висшегаданими науковцями.

Надзвичайно важливим є також чітке визначення ролі і місця суб'єкта контролю. Роль суб'єкта контролю визначається тим, що об'єкт управління, що не знаходиться під контролем суб'єкта управління, стає некеріваним і досягнення поставлених завдань практично стає неможливим. Суб'єкти контролю не є раз і назавжди даними, оскільки предмет їх діяльності — об'єкти контролю — знаходяться в постійній динаміці. Суб'єктами державного фінансового контролю є органи державної влади, яка відповідно до конституційних положень поділяється на законодавчу, виконавчу, судову. Визначне місце серед гілок влади як контролюючих суб'єктів належить законодавчій владі, як ініціатору чи виконавцю державного фінансового контролю [3, с. 544—545].

Контроль, у тому числі фінансовий, стає можливим, насамперед, завдяки суб'єкту, який його здійснює. Відсутність суб'єкта унеможлиблює контроль. Контролюючий суб'єкт (суб'єкт контролю) — це юридична чи фізична особа, яка спрямовує контрольні дії на власну діяльність або діяльність іншої фізичної чи юридичної особи, що перебувають в оточуючому господарському середовищі. У контрольному процесі суб'єктами виступають носії прав і обов'язків — особи та органи, що мають повноваження на здійснення контролю за виробничою та фінансовою діяльністю підприємства (установи, організації), а також право втручатися в його оперативну діяльність та притягувати винних до відповідальності. Суб'єкти державного фінансового контролю — міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, які наділені повноваженнями на здійснення фінансового контролю, їх самостійні контрольно-ревізійні підрозділи або інші підрозділи (особи), які наділені такими повноваженнями [37, с. 13—14].

Суб'єктами державного фінансового контролю є юридичні особи, які від імені держави, відповідно до врегульованих правових норм, здійснюють моніторинг і інші форми контролю за діяльністю суб'єктів господарювання в частині дотримання ними встановлених обмежувальних параметрів щодо обігу фінансових ресурсів. За ознаками ініціювання і здійснення контролю суб'єкти державного регулювання економіки поділяють на дві групи: ті, що здійснюють загальний, і ті, що здійснюють спеціалізований державний фінансовий контроль. До суб'єктів контролю першої групи належать ті органи державної влади й управління, які є і ініціаторами, і виконавцями контролю, до того ж не тільки в галузі фінансів. Здійснення специфічних контрольних повноважень ними делегується підпорядкованим їм спеціалізованим структурам. Наприклад, функції зі здійснення постійного контролю за використанням коштів державного бюджету парламент України делегував Рахунковій палаті. Уряд і Міністерство фінансів, своєю чергою, делегували функції зі здійснення поточного контролю за видатками державного бюджету Державному казначейству, а наступного — державній контрольно-ревізійній службі. Функції фіскального контролю за діяльністю платників податків главою держави покладено на Державну податкову службу. Передусім до суб'єктів, що здійснюють загальний державний фінансовий контроль, треба віднести Верховну Раду України, Кабінет Міністрів, Національний банк, Міністерство фінансів, Фонд державного майна. У цілому суб'єкти контролю, яким нормативно-правовими актами, прийнятими переважно суб'єктами контролю першої групи, делеговано функції зі здійснення постійного контролю у сфері фінансів, належать до суб'єктів контролю другої групи. Відмінність цих суб'єктів полягає в тому, що за результатами їхньої роботи управлінські рішення переважно приймають суб'єкти контролю першої групи (тобто органи представницької і виконавчої влади). На всіх етапах становлення і розвитку системи державного фінансового контролю статус і повноваження його суб'єктів тісно пов'язані з правом. Адже головним принципом державного фінансового контролю є принцип законності, який означає, що діяльність контролюючих органів має регламентуватися законодавчими актами [7, с. 35, 46—47].

Критеріями віднесення суб'єкта контролю до суб'єктів державного фінансового контролю потрібно визнати такі: приналежність суб'єкта фінансового контролю до органу державної влади або державного управління; наділення посадових та/або службових осіб суб'єкта фінансового контролю державно-владними повноваженнями; наявність пава здійснювати контроль у будь-якій формі власної діяльності чи діяльності інших суб'єктів фінансово-економічного регулювання в частині обліку, руху, формування й використання фінансових ресурсів держави. Отже, суб'єктами дер-

жавного фінансового контролю є всі органи державної влади й державного управління, котрі, відповідно до врегульованих правових норм, здійснюють моніторинг та інші форми контролю власної діяльності чи діяльності інших суб'єктів фінансово-економічного регулювання в частині обліку, руху, формування й використання фінансових ресурсів держави та видають за результатами контрольної діяльності державні акти або акти державного управління. Це аж ніяк не означає, що суб'єкт державного фінансового контролю не може контролювати використання майна, процедури управління чи господарські дії. Йдеться лише про те, що головним об'єктом контролю, який визначає другу ознаку цього виду діяльності — "фінансовий", обов'язково мають бути фінансові ресурси. Контрольна діяльність, котра не передбачає контроль фінансових ресурсів і відносин, які виникають у процесі їх обігу, очевидно не повинна називатися фінансовим контролем [35, с. 87—88].

Наукові напрацювання, що існують та вимоги власного дослідження, створюють умови та вимагають подати власне тлумачення поняття "суб'єкт державного фінансового контролю" наступним чином: Суб'єкт державного фінансового контролю є органом законодавчої або виконавчої державної влади, контроль за виконанням повноважень якого здійснює виключно орган створення, цілеспрямований на забезпечення стабільності та безпеки публічних фінансів та майнових ресурсів держави, економічне зростання держави, шляхом стеження за досягненням цільових орієнтирів та перевірки дотримання обмежувачих параметрів фінансового і економічного розвитку, через забезпечення законності, ефективності, фінансової дисципліни і раціональності в процесі формування, розподілу, володіння, використання та відчуження об'єктами контролю предмету контролю, що належить державі, за допомогою форм та методів фінансового контролю, які реалізуються всіма способами, прийомами та інструментарієм фінансового контролю. Наступним завданням для вирішення є встановлення теоретичного, понятійного та інституційного підґрунтя ознакам суб'єкта державного фінансового контролю. Вихідним положенням стосовно теоретичного підґрунтя є категорія фінансів та їх сутнісні функції. У фінансовій думці сформовано усталене уявлення стосовно функцій фінансів. Наведемо як приклад, розкриття функцій фінансів за В.М. Опарніним [11]. За допомогою міжпредметних зв'язків ми вже знаємо, що призначенням фінансів, є забезпечення діяльності та функціонування юридичних і фізичних осіб та держави. Це забезпечення здійснюється через процеси формування доходів окремих суб'єктів, які, у свою чергу, є результатом розподілу і перерозподілу створеного у суспільстві ВВП чи накопиченого національного багатства. Причому, оскільки ці процеси опосередковуються рухом грошових потоків і відображають суперечливі відносини, вони і потребують, і створюють належні передумови для контролю за діяльністю всіх суб'єктів фінансових відносин. Звідси випливає, що фінанси виконують дві функції:

- розподільну;
- контрольну.

Сутність розподільної функції полягає в тому, що фінанси є цільовим інструментом розподілу і перерозподілу ВВП. Причому вони є основним розподільним інструментом. Механізм дії розподільної функції фінансів пов'язаний зі схемою розподілу ВВП.

Сутність контрольної функції полягає в тому, що фінанси — це інструмент контролю за діяльністю суб'єктів обмінно-розподільних відносин. Рух грошових потоків відображає обмін, розподіл і перерозподіл вартості і тому об'єктивно вимагає контролю. У процесі фінансових взаємовідносин різні суб'єкти контролюють один одного. Саме така підконтрольність забез-

печує збереження фінансових ресурсів та формування доходів на законній основі. Установлення і здійснення фінансових взаємовідносин автоматично передбачає і взаємний контроль сторін. У практичній діяльності контрольна функція проявляється у фінансовому контролі. Необхідність контролю впливає з того, що фінансові відносини мають яскраво виражений суперечливий характер, оскільки кожний суб'єкт прагне отримати якомога більше. Саме для того, щоб у процесі розподілу і перерозподілу ВВП окремі суб'єкти не привласнювали неналежну їм частку, необхідний постійний всеохоплюючий фінансовий контроль [11, с. 18, 21].

Понятійним підґрунтям є відповідність фінансових інститутів держави сутнісним (визначальним) характеристикам визначення — "суб'єкт державного фінансового контролю" таким, як: ієрархічність, предмет та об'єкт контролю, методи (зі всіма способами, прийомами та інструментарієм) і форми здійснення контролю.

Інституційним підґрунтям є наявність в фінансових інститутах держави характерних як для суб'єкта державного фінансового контролю властивостей. Для цього ми будемо досліджувати відмітність в меті та завданні, компетенції та повноваженнях у досліджуваних фінансових інститутах, шляхом дослідження чинних нормативно-правових актів, що регулюють їх діяльність. Об'єктом нашого нормативно-правового аналізу стануть наступні законодавчі акти, а саме: Конституція України; Бюджетний Кодекс України; Податковий кодекс України; Митний кодекс України; Закон України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні"; Закон України "Про Рахункову палату"; Закон України "Про Національний банк України"; Закон України "Про Фонд державного майна України"; Закон України "Про Антимонопольний комітет України"; Положення про Державну фінансову інспекцію України; Положення про Державну казначейську службу України; Положення про Державну фіскальну службу України; Положення про Державне агентство України з управління державними корпоративними правами та майном; Закон України "Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування"; Положення про Пенсійний фонд України; Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття"; Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності"; Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням"; Закон України "Про забороняння та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму"; Положення про Державну службу фінансового моніторингу України; Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні"; Указ Президента України "Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку"; Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг"; Указ Президента України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг" [2; 9; 10; 12—34].

Таким чином, підсумком цього завдання є встановлення теоретичних, понятійних та інституційних ознак суб'єкта державного фінансового контролю, а саме:

- теоретичною ознакою є виконання та реалізація саме контрольної функції фінансів, тим чи іншим фінансовим інститутом держави;
- понятійними ознаками є:
 - по-перше, ієрархічність, де — контроль за виконанням повноважень суб'єктом державного фінансового контролю, виключно з боку органу створення, тобто

фінансовий орган-суб'єкт державного фінансового контролю не є об'єктом контролю для інших фінансових інститутів держави;

— по-друге, об'єктно-предметна база, де — об'єктами контролю є підконтрольні установи, заклади, організації, підприємства незалежно від форми власності та органи управління і державної влади, що беруть участь у формуванні, розподілі, володінні, використанні та відчуженні активів, які належать державі, тобто предмету контролю, зокрема коштів, що залишаються в їхньому розпорядженні у зв'язку з наданими пільгами за платежами до бюджетів чи державних позабюджетних фондів та отриманням кредитів під гарантії Кабінету Міністрів України, а також операціями, що проводяться підконтрольними об'єктами з такими активами. Відповідно предметом контролю є безпосередньо активи, що належать державі, у формуванні, розподілі, володінні, використанні та відчуженні яких бере участь об'єкт контролю, крім того, кошти, що залишаються в розпорядженні об'єкту контролю у зв'язку з наданими пільгами за платежами до бюджетів, державних позабюджетних фондів, кредити, отримані під гарантії Кабінету Міністрів України, а також нормативно-правова діяльність підконтрольних об'єктів [8, с. 17—18].

— по-третє, методи контролю, де метод це цілеспрямована діяльність задля виконання завдання та досягнення мети контролю шляхом застосування сукупності взаємообумовлених структурних елементів таких, як способи, прийоми та інструментарій контролю, що дає змогу здійснювати контрольні дії та заходи суб'єктам державного фінансового контролю відносно об'єкта за предметом контролю. При цьому способи контролю поділяються на загальнонаукові та специфічні, прийоми контролю та інструментарій контролю на документальний і фактичний, які в свою чергу поділяються на власні елементи. Цьому визначенню відповідають ревізія, інспектування та аудит як ті, що мають відповідний та послідовний набір дій необхідних для здійснення контрольних заходів спрямованих на досягнення мети [8, с. 36].

— інституційними ознаками є:

— по-перше, належність до органів влади взагалі;

— по-друге, цілеспрямованість, де — мета створення, компетенції та повноваження (тобто єдиним завданням повинно бути здійснення фінансового контролю).

Для виконання останнього завдання, необхідно сформулювати абстрактне уявлення про інститут-суб'єкт державного фінансового контролю, застосовуючи визначені ознаки: теоретичні, понятійні та інституційні як його елементи. Таким чином, абстрактне уявлення стає "лекалом" суб'єкта державного фінансового контролю. Тому процес диференціації є подібним до процесу використання лекала.

Першим результатом диференціації фінансових інститутів на суб'єкти державного фінансового контролю та інші, окремі інституційні групи є поділ фінансових інститутів держави на три інституційні групи:

перша група — суб'єкти державного фінансового контролю;

друга група — державні органи окремих фінансових повноважень: органи контролю, стягнення, нагляду, розвідки, управління та регулювання (які не є суб'єктами державного фінансового контролю, але є фінансовими органами держави та державної влади);

третья група — фінансові інституції держави — некомерційні самоврядні організації (що не є органами держави взагалі та органами державної влади зокрема).

Другим результатом диференціації є висновок, що фінансові інститути, в свою чергу диференціюються відносно вказаних трьох інституційних груп, зокрема і з субгрупуванням, саме:

— до першої інституційної групи — "Суб'єкти державного фінансового контролю" підлягають включенню: Державна фінансова інспекція в Україні (Держфін-

інспекція); Рахункова палата України; Державна казначейська служба України (Казначейство України) як виняток з правила (з причин, що основним завданням є розрахунково-касове обслуговування бюджетних коштів, але при цьому і здійснюється дієвий контроль у попередній формі);

— до другої інституційної групи — "Державні органи окремих фінансових повноважень: органи контролю, стягнення, нагляду, розвідки, управління та регулювання" входять наступні субгрупування:

а) "Органи державного фіскального контролю" у складі: Державна податкова служба в Україні та Державна митна служба України;

б) "Органи банківського регулювання і банківського нагляду" у складі: Національний банк України;

в) "Органи повноважні у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності і корпоративними правами" у складі: Фонд державного майна України, Державне агентство України з управління державними корпоративними правами та майном;

г) "Органи регулювання ринкової діяльності" у складі: Антимонопольний комітет України;

д) "Цільові страхові фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування" у складі: Пенсійний фонд України;

е) "Регуляторні органи фінансового ринку" у складі: Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг);

ж) "Органи фінансової розвідки" у складі: Державна служба фінансового моніторингу України (Держфінмоніторинг);

— до інституційної групи "Фінансові інституції держави — некомерційні самоврядні організації" підлягають включенню: Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України (Фонд соціального страхування від нещасних випадків), Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Завершуючи дослідження, доходимо до висновку, що розроблений процес диференціації є дієвим інструментом задля удосконалення існуючої інституційної інфраструктури управління публічними фінансами. Перспективою подальшого дослідження є: по-перше, удосконалення інституційної інфраструктури управління публічними фінансами з урахуванням результатів вищенаведеного дослідження; по-друге, продовження диференціації у разі появи нових фінансових інститутів держави, наприклад служби фінансового розслідування [2], з віднесенням її до визначених інституційних груп.

Література:

1. Бюджетний Кодекс України від 8 лип. 2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17&p=1282847394309931>
2. В Украине может появиться служба финансовых расследований [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://finance.liga.net/economics/2014/8/6/news/39606.htm>
3. Василек О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: підручник. — К.: НІОС. — 2002. — 608 с.
4. Государственный финансовый контроль: учебник для вузов / С.В. Степашин, Н.С. Столяров, С.О. Шохин, В.А. Жуков. — СПб.: Питер, 2004. — 557 с.

5. Гуцаленко А.В. Державний фінансовий контроль: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] А.В. Гуцаленко, В.А. Дерій, М.М. Коцупатрий. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 424 с.
6. Державний фінансовий контроль: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Н.С. Вітвицька, І.Ю. Чумакова, М.М. Коцупатрий, М.Т. Фенченко. — К.: КНЕУ, 2003. — 408 с.
7. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит / П.К. Германчук, І.Б. Стефанюк, Н.І. Рубан [та ін.]. — К.: АВТ, 2004. — 424 с.
8. Державний фінансовий контроль: навчальний посібник / А.В. Хмельков. — Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. — 548 с.
9. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>
10. Митний Кодекс України від від 13 берез. 2012 р. № 4495-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
11. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посібник. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2002. — 240 с.
12. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14 січня 1998 року № 16/98-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=16%2F98-%E2%F0>
13. Податковий кодекс України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
14. Положення про Державну казначейську службу України: Указ Президента України від 13 квітн. 2011 р. № 460/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=460%2F2011>
15. Положення про Державну фінансову інспекцію України: Указ Президента України від 23 квітн. 2011 р. № 499/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=499%2F2011>
16. Положення про Державну фінансову інспекцію України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06 серп. 2014 р. № 310 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=499%2F2011>
17. Положення про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 трав. 2014 р. № 236 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-p>
18. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3659-12/ed20110727/print1337227380385994>
19. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 року № 448/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=448%-2F96-%E2%F0&p=1260720526380542>
20. Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 24 груд. 2012 р. № 726/2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/726/2012>
21. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України від 23 верес. 1999 року № 1105-XIV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1105-14&p=1260813438385097>
22. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням: Закон України від 18 січ. 2001 року № 2240-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2240-14&p=12608147-29916747>
23. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02 березн. 2000 року № 1533-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1533-14&p=1260813438385097>
24. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму: Закон України від 28 лист 2002 року № 249-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/249-15>
25. Про Національний банк України: Закон України від 20 трав. 1999 р. № 679-XIV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=679-14&p=1260644425268862>
26. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23.11.2011 № 1070/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011>
27. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку: Указ Президента України від 23.11.2011 № 1063/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011>
28. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26 січ. 1993 р. № 2939-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
29. Про Положення про Державне агентство України з управління державними корпоративними правами та майном: Указ Президента України від 13 квіт. 2011 року № 451/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/451/2011/ed20110430>
30. Про Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Указ Президента України від 13.04.2011 № 466/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/466/2011http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/466/2011>
31. Про Положення про Пенсійний фонд України: Указ Президента України від 6 квіт. 2011 року № 384/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=384%2F2011>
32. Про Рахункову палату: Закон України від 11 лип. 1996 р. № 315/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=315%2F96-%E2%F0&p=1259853344695904>
33. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2664-14&p=1260720526380542>
34. Про Фонд державного майна України: Закон України від 09.12.2011 № 4107-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4107-17>
35. Стефанюк І.Б. Методологічні засади функціонування системи державного внутрішнього фінансового контролю в Україні / І.Б. Стефанюк // Фінанси України. — 2011. — № 6. — С. 84—102.
36. Философский энциклопедический словарь / Гл. редакция: Л.Ф. Ильичев, П.Н. Федосеев, С.М. Ковалев, В.Г. Панов. — М.: Сов. Энциклопедия, 1983. — 840 с.
37. Шутов М.І., Бабенко В.А., Стоянова Н.М. Державний фінансовий контроль в Україні (теорія та практика): монографія / М.І. Шутов, В.А. Бабенко, Н.М. Стоянова. — О.: Юридична література, 2004. — 131 с.

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Budget Code of Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17&p=1282847394309931> (Accessed 15 May 2015).
2. Ynformatsyonnoe ahentstvo LIHABiznesInform (2014), "In Ukraine may be created the Financial Investigation Service", available at: <http://finance.liga.net/economics/2014/8/6/news/39606.htm>. (Accessed 17 June 2015).
3. Vasylyk, O.D. and Pavliuk, K.V. (2002), Derzhavni finansy Ukrainy [State finance of Ukraine], NIOS, Kyiv, Ukraine.
4. Stepashin, S.V. Stoljarov, N.S. Shohin, S.O. and Zhukov, V.A. (2004), Gosudarstvennyj finansovyy kontrol' [State financial control], Piter, Saint Petersburg, Russia.
5. Hutsalenko, L.V. (2009), Derzhavnyj finansovyy kontrol' [State financial control], Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
6. Vitvyts'ka, N.S. Chumakova, I.Yu. Kotsupatryj, M.M. and Fenchenko, M.T. (2003), Derzhavnyj finansovyy kontrol' [State financial control], KNEU, Kyiv, Ukraine.
7. Hermanchuk, P.K. Stefaniuk, I.B. and Ruban, N.I. (2004), Derzhavnyj finansovyy kontrol': reviziia ta audyt [State financial control: revision and audit], AVT, Kyiv, Ukraine.
8. Khmel'kov, A.V. (2013), Derzhavnyj finansovyy kontrol' [State financial control], KhNU imeni V.N. Karazina, Kharkiv, Ukraine.
9. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), "The Constitution of Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0> (Accessed 15 May 2015).
10. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), "Customs Code of Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (Accessed 15 May 2015).
11. Oparin, V.M. (2002), Finansy (Zahal'na teoriia) [Finance (General Theory)], KNEU, Kyiv, Ukraine.
12. Verkhovna Rada of Ukraine (1998), "Basic Laws of Ukraine on compulsory social insurance", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=16%2F98-%E2%F0> (Accessed 15 May 2015).
13. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17> (Accessed 15 May 2015).
14. President of Ukraine (2011), "Regulation on the State Treasury Service of Ukraine", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=460%2F2011> (Accessed 15 May 2015).
15. President of Ukraine (2011), "Regulation on the State Financial Inspection of Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=499%2F2011> (Accessed 15 May 2015).
16. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), "Regulation on the State Financial Inspection of Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=499%2F2011> (Accessed 15 May 2015).
17. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), "Regulation on the State Fiscal Service of Ukraine", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-n> (Accessed 15 May 2015).
18. Verkhovna Rada of Ukraine (1993), Law "On Antimonopoly Committee of Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3659-12/ed20110727/print1337227380385994> (Accessed 15 May 2015).
19. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), Law "On State Regulation of Securities Market in Ukraine", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=448%2F96-%E2%F0&p=1260720526380542> (Accessed 15 May 2015).
20. President of Ukraine (2012), Order "On some measures for optimization of central executive bodies", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/726/2012> (Accessed 15 May 2015).
21. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), Law "On compulsory state social insurance against accidents at work and occupational diseases that caused disability", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1105-14&p=1260813438385097> (Accessed 15 May 2015).
22. Verkhovna Rada of Ukraine (2001), Law "On compulsory state social insurance due to temporary disability benefits and expenses related to burial", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2240-14&p=1260814729916747> (Accessed 15 May 2015).
23. Verkhovna Rada of Ukraine (2000), Law "On Compulsory State Social Unemployment Insurance", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1533-14&p=1260813438385097> (Accessed 15 May 2015).
24. Verkhovna Rada of Ukraine (2002), Law "On Prevention and Counteraction of the Legalization (Laundering) of the Proceeds from Crime", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/249-15> (Accessed 15 May 2015).
25. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), Law "About National Bank of Ukraine", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=679-14&p=1260644425268862> (Accessed 15 May 2015).
26. President of Ukraine (2011), Order "On the National Commission for State Regulation of Financial Services Markets", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011> (Accessed 15 May 2015).
27. President of Ukraine (2011), Order "On the National Commission on Securities and Stock Market", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011> (Accessed 15 May 2015).
28. Verkhovna Rada of Ukraine (1993), Law "On main principles of state financial control in Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (Accessed 15 May 2015).
29. President of Ukraine (2011), Order "On the Regulation of State Agency of Ukraine State Corporate Rights and Property", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/451/2011/ed20110430> (Accessed 15 May 2015).
30. President of Ukraine (2011), Order "On the Regulation of the State Service for Financial Monitoring of Ukraine", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/466/2011> (Accessed 15 May 2015).
31. President of Ukraine (2011), Order "On the Regulation of Pension Fund of Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=384%2F2011> (Accessed 15 May 2015).
32. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), Law "On the Accounting Chamber: Law Ukraine", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=315%2F96-%E2%F0&p=1259853344695904> (Accessed 15 May 2015).
33. Verkhovna Rada of Ukraine (2001), Law "On Financial Services and State Regulation of Financial Services", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2664-14&p=1260720526380542> (Accessed 15 May 2015).
34. Verkhovna Rada of Ukraine (2011), Law "On State Property Fund of Ukraine", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4107-17> (Accessed 15 May 2015).
35. Stefaniuk, I.B. (2011), "Methodological principles of functioning the system of state internal financial control in Ukraine", *Finansy Ukrainy*, vol. 6, pp. 84—102.
36. Il'ichev, L.F. Fedoseev, P.N. Kovalev, S.M. and Panov, V.G. (1983), *Filosofskij jenciklopedicheskij slovar' [Philosophical encyclopedic dictionary]*, Sov. Jenciklopedija, Moscow, USSR.
37. Shutov, M.I. Babenko, V.A. and Stoianova, N.M. (2004), Derzhavnyj finansovyy kontrol' v Ukraini (teoriia ta praktyka) [State financial control in Ukraine (theory and practice)], *Yurydychna literatura*, Odessa, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 25.05.2015 р.